

Dr. Kovács Melinda*:

Új védelmi vonal a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésében

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény (Pmt.) 2024. július 1-től egy új tisztséget vezet be a pénzmosás-megelőzés hazai rendszerébe. A magyar szabályozás azonban nem előzmények nélküli. De kiből válhat megfelelési vezető?

Az AML/CFT (anti-money laundering and combating the financing of terrorism) megfelelési vezető jelölési kötelezettség az arányossági kritérium mentén a pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos irányelven ([AMLD](#)) alapszik. Az irányelv rendelkezéseinek implementálása után minden, a törvény hatálya alá tartozó szolgáltató számára kötelezettség e személy kijelölése. Mindezt a szolgáltatónak a tevékenysége megkezdését követő öt munkanapon belül a belső szabályzatában kell megtennie, illetve azoknak, akik tevékenységüket már az új rendelkezés hatálybalépése előtt is végezték, 2024. július 1-től kellett megtenniük.

A megfelelési vezető a szolgáltató vezető beosztású foglalkoztatottja, aki a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos követelményeknek és elvárásoknak a szolgáltató foglalkoztatottjai általi végrehajtásáért felel. E vezető poszt azonban nem keverendő össze a hitelintézetek esetén megfelelésért felelős vezető, biztosítók esetén megfelelési vezető, a befektetési vállalkozások esetén megfelelési vezető beosztással, akik az ágazati jogszabályok alapján a megfeleléségbiztosítási funkciót ellátó terület vezetői.

A Pmt szerinti megfelelési vezetőnek nem szükségszerűen az ágazati jogszabályok szerinti megfelelési vezető jelölendő ki, hanem bármely másik vezető beosztású alkalmazott is elláthatja azt egyéb feladatai mellett. E funkció a második védelmi vonal része. Lehetőség van tehát arra, hogy az AML/CFT megfelelési vezető más tisztségeket is betöltsön, azonban ebben az esetben a vezető testületnek azonosítania és mérlegelnie szükséges a lehetséges összeférhetlenségeket, és lépéseket szükséges tennie ezek elkerülésére vagy kezelésére. Szükséges megemlíteni azt is, hogy a hitelintézetek esetén a törvény kifejezett szigorítást tartalmaz, hiszen esetükben az AML/CFT megfelelési vezető a feladatain túlmenően kizárólag jogszabály-megfelelési, illetve biztonsági feladatokat láthat el.

Hogy ki vezető beosztású foglalkoztatott, azt a törvény nem rögzíti, azonban mivel közvetlen jelentéstételi kötelezettsége van a szolgáltató irányítási funkciót betöltő testületének, ezért egy kellően magas státuszt feltételez. Így biztosítható, hogy szükséges mértékű hatáskör álljon rendelkezésére ahhoz, hogy saját kezdeményezésére a belső AML/CFT intézkedések megfeleléségének és hatékonyságának biztosításához szükséges vagy célszerű intézkedéseket javasolhasson a felügyeleti és irányítási funkciót betöltő testületnek. Ezért e poszt olyan kulcspozíció, amely a szolgáltató működésére jelentős hatást gyakorol. Mindez azonban nem azt jelenti, hogy az AML/CFT megfelelési vezetőnek, mielőtt e tisztséget betöltené, már eleve vezető beosztású foglalkoztatottnak kell lennie. Az AML/CFT megfelelési vezető viszont kizárólag vezető beosztású foglalkoztatott lehet.

Természetesen e tisztség esetén is vannak megfelelési kritériumok az azt betöltő személlyel szemben. A szakmai ismereteivel kapcsolatos követelmények megfogalmazása során azonban az érintett szolgáltatói kör tekintetében a törvény szűkítő rendelkezést tartalmaz. Eszerint az MNB

felügyelete alá tartozó hitelintézeteknél, pénzügyi szolgáltatóknál, foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményeknél és önkéntes kölcsönös biztosítópénztáraknál kijelölt AML/CTF megfelelési vezetőknek a jogszabályból eredő feladataik ellátásához szükséges megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniük. A kérdés kapcsán a 3/2024. (V.24.) számú MNB ajánlás ad további iránymutatást. Eszerint a megfelelésivezető-jelölt kinevezése előtt a szolgáltatónak fel kell mérnie többek között annak jövőbeni tisztségéhez kapcsolódó feladata ellátására való alkalmasságát, ideértve a jó üzleti hírnevét és tisztességét, tudását, készségeit és tapasztalatát, valamint az adott funkció hatékony és önálló ellátására fordított idejét. A szolgáltatónak figyelembe kell vennie, hogy a kijelölés előtt álló személy megfelelő AML/CTF készségekkel és szakértelemmel rendelkezik-e, beleértve az alkalmazandó vonatkozó jogi és szabályozási keretrendszer, eljárásrendek ismeretét, kontrollmechanizmusok és eljárások végrehajtását. Fontos elvárás továbbá, hogy a jövőbeni AML/CTF megfelelési vezető az ML/TF kockázatok azonosításával, értékelésével és kezelésével kapcsolatos releváns tapasztalattal rendelkezzen és tisztában legyen a pénzügyi szervezet üzleti modelljéhez kapcsolódó ML/TF kockázatokkal.

A személyi feltételek teljesítése mellett egyértelmű és előre meghatározott feladat- és felelősségi körökkel is rendelkeznie kell. Az MNB felügyelete alá tartozó hitelintézeteknél, pénzügyi szolgáltatóknál, foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményeknél és önkéntes kölcsönös biztosítópénztáraknál az AML/CTF megfelelési vezető kötelessége közvetlenül, személyesen, évente legalább két alkalommal az irányítási funkciót betöltő testületnek jelentést tenni. A jelentésnek tartalmaznia kell többek között a szolgáltatónál a tárgyidőszakban folytatott pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzése kapcsán végzett külső és belső vizsgálatok bemutatását, azok eredményét. Ki kell térnie a szolgáltató szervezeti és működési kereteinek megfelelőségével kapcsolatban a szolgáltató vagy a felügyeleti szerv által feltárt kockázatokra, valamint az azoknak való kitettségre vonatkozó legfontosabb adatokra, továbbá a feltárt kockázatok csökkentésére tett javaslatokra.

Az AML/CTF megfelelési vezető a vezető testület számára tanácsot adhat az alkalmazandó jogszabályoknak és felügyeleti elvárásoknak való megfelelés biztosításához szükséges intézkedések meghozataláról, amihez szorosan kapcsolódik, hogy figyelemmel kell kísérnie és értékelnie kell a jogi vagy szabályozási környezet változásainak a pénzügyi szervezet tevékenységeire és megfelelési keretrendszerére gyakorolt esetleges hatásait. Az irányítási funkciót betöltő testületnek a jelentésében foglalt javaslatokat meg kell vitatni és dönteni annak elfogadásáról vagy elutasításáról. Nem elég, hogy a jelentést tárgyaló irányító testület ülésén jelen van, de az irányítási funkciót betöltő testületnek a döntését ellenjegyzni, vagyis az irányítási funkciót betöltő testület döntését az egyetértését kifejező aláírásával el is látja. Az MNB ajánlás úgynevezett tevékenységi jelentés eseti elkészítését is elvárja a fejlesztések függvényében és tartalmának, gyakoriságának arányosnak kell lennie a pénzügyi szervezet tevékenységének nagyságrendjével és jellegével.

Az AML/CTF megfelelési vezető szerepe igen sokrétű, hisz az irányítási funkciót betöltő testület megfelelő és szerteágazó informálása mellett feladatai közé tartozik a kockázatértékelési keretrendszer, a szabályzatok és eljárások kidolgozása, valamint a szolgáltató munkavállalóinak a megfelelő képzése és tájékoztatása a vonatkozó ML/TF kockázatok tekintetében. Mivel az AML/CTF megfelelési vezető a második védelmi vonal részét képezi, figyelemmel kell kísérnie, hogy a pénzügyi szervezet által végrehajtott intézkedések, politikák, kontrollmechanizmusok és eljárások megfelelnek-e a pénzügyi szervezet AML/CTF kötelezettségeinek, ideértve hogy az üzletágak és a belső egységek – azaz az első védelmi vonal – által alkalmazott

kontrollmechanizmusok hatékonyan működnek-e és amennyiben a pénzügyi szervezet vonatkozó keretrendszerében hiányosságokat azonosított, akkor a vezető testület számára korrekációs intézkedések megtételére is javaslatot tehet.

*A szerző a Magyar Nemzeti Bank Pénzmosási jogérvényesítési osztályának jogásza

„Szerkesztett formában megjelent 2024. november 14-én a Mfor oldalon.”